

Сподіваємося, що відтепер, на прикладі чудового прочитання Ярославом Федоруком доби Богдана Хмельницького, історики звернуть пильну увагу на вивчення інших важливих міжнародних договорів, які безпосередньо стосувалися історичного поступу України ранньомодерного часу: «Андрусів 1667 року», «Бучач 1672 року», «Журавно 1676 року», «Бахчисарай 1681 року», «Вічний мир 1686 року», «Нарва 1704 року» тощо. Дуже б вже хотілося побачити історичні монографії українських вчених з такими назвами...

Taras Chuhlib

«War and Peace» of Hetman Bohdan Khmelnyts'kys in Historian Yaroslav Fedoruk's Vision [Review: Yaroslav Fedoruk. The Treaty of Vilnius (1656). The East European Crisis and Ukraine in the Middle of Seventeenth Century. – К.: Kyiv-Mohyla Academy Press. – 623 p.]

Тарас Чухлиб

«Война и мир» Гетьмана Богдана Хмельницького в прочтении историка Ярослава Федорука (Рец. на: Федорук Я. О. Віленський договір 1656 року. Східноєвропейська криза і Україна у середині XVII ст. – К.: ВД «Киево-Могилянська академія». – 623 с.)

УДК 281.9(477.7)

Олена Бачинська, Володимир Полторац

КОЗАЦЬКІ ГЕТЬМАНИ – МАГНАТИ – КОРОЛІ

(Рец.: Хало О. Корона Вишневецьких:

історичний роман-хроніка. – К.: Преса України, 2011. – 440 с.)

Лубенська письменниця Ольга Хало презентує на розсуд українського читача долю окатоличеного литовсько-руського (а отже, й українського) роду Вишневецьких. Роду, який пішов від сина литовського князя Ольгерда – Корибута й припинив своє існування у 1744 р. із смертю останнього прямого нащадка – Міхала-Сервація Вишневецького.

Рецензований історичний роман – не перший твір Ольги Іванівни. За змістом він продовжує справжній цикл історичних романів: «Бешкетник», «Відгомін оржицьких степів», «Северин Наливайко», «Катерина Білокур» та ін. Жанр, обраний авторкою, примушує читача до роздумів над долею сім'ї, яка на тлі історичної епохи йде до омріяної корони Речі Посполитої, але на цьому шляху вірність рідній землі. Роман охоплює події кінця XVI – другої половини XVII ст. Судилося Вишневецьким очолити Річ Посполиту в критичний момент її буття, коли держава перебувала в агонії: підтята шаблями козацькими, ятаганами турецькими,

бердишами московськими, шпагами шведськими та пруськими. Колись могутня держава втрачала воєводство за воєводством, територію за територією. Кілька років правління Михайла-Корибута закінчились промовисто і символічно – отруєння короля під час святого причастя в західноукраїнським Львові...

Авторка вміло жонглює увагою уважного читача, повсякчас наводячи історичний контекст – тло, без якого жодна доля не розкрилася б у повноті яскравих барв індивідуальних якостей і почуттів. Ольга Іванівна прекрасно орієнтується в географії родоводу Вишневецьких, немов веде нас стежками рідної Лубенщини, степовими преріями полуденної України чи передгір'ями українських Карпат. Хитросплетіння генеалогічних зв'язків, чвари шляхетських партій та харизматичних магнатів, і разом з тим тиха ідилія повсякденного життя «на Вкраїні милій» постає перед очима у читача. Психологізм доходить до глибинного розуміння в розлогих діалогах і мовчазних, але промовистих, жестах та міміці героїв. Ворожбитство Ївги Коноплянки та Аксині – напроорокувало Яреминому синові Михайлу Вишневецькому королівську корону, немов витончені рухи пензля майстра довершують сюжет подробицями та характерними ознаками часу.

Якщо порівнювати роман із картиною – то художник-автор зобразив твір в бароковому стилі – пишно та різнобарвно. Фарби, вензелі, сюжети мигтять перед нами, немов оживляючи бароковий час – такий яскравий та насичений, такий закручений та звивистий, такий гостросюжетний та сповнений щасливих або рокових збігів і чітких розрахунків.

В цілому відзначимо, що історичний роман-хроніка повністю виправдав і назву, і очікування від поринання до минулого часу. Трагедія народу й піднесення роду, залізна міць характерів, що скришилися під титановим різцем долі і водночас м'якість людських доброти та любові, що мов крапля сточили камінь несправедливості й за словами авторки: «Єдиний свідок – ... Замкова гора (в Лубнах. – О.Б.)... свято береже пам'ять про той зруйнований світ могутнього можновладця, відважного воєначальника й страшного у силі та безпощадності Ієремії Корибута Вишневецького».

Вітаємо Ольгу Хало з новим чудовим твором й бажаємо наснаги в майбутньому!

Olena Bachyns'ka, Volodymyr Poltorak

The Cossacks hetmans – magnates – kings (Review: Halo O. Crown of Vishnevets'cyis: historical novel-chronicle. – K.: Press of Ukraine, 2011. – 440 p.)

Олена Бачинская, Владимир Полторак

Казацкие гетьманы – магнаты – короли (Рец.: Хало О. Корона Вишневецьких: історичний роман-хроніка. – К.: Преса України, 2011. – 440 с.)